

Теоретичні засади та базові моделі вибору цілей регіональної структурної політики

Розкрито теоретичну сутність регіональної структурної політики, сформульовано її конструктивне визначення як мистецтва вибору та узгодження цілей і способів їх досягнення (таргетування), погодження групових та індивідуальних інтересів і прагнення до досягнення «балансу» між бажаним і можливим (балансування); як системи макроекономічних цілей, що досягаються на мезоекономічному рівні, а також засобів і методів їх реалізації. Акцентовано увагу на тому, що регіональна структурна політика реалізується регіональними та державними органами влади для подолання відтворювальних територіальних диспропорцій і формування умов стабільного господарського розвитку регіонів. Визначено методологічні основи вибору цілей та окреслено критеріальні ознаки результативності регіональної структурної політики на засадах, відповідних до європейських стандартів. Окреслено перспективи подальших досліджень, зокрема формування моделей структурного аналізу, що базується на сучасному економіко-статистичному інструментарії.

Ключові слова: регіональна структурна політика, інститут, інституціалізація, регіон, модель, благо, ефективність, таргетування, Україна.

Проблеми збалансованого регіонального розвитку вийшли на передній план економічного поступу України у зв'язку з її остаточним включенням до європейського економічного простору та асоціативною інтеграцією до інституцій ЄС. Досягнення такого розвитку відбувається шляхом реалізації механізмів регіональної структурної політики (РСП), інституціалізація яких стає важливою науковою і прикладною проблемою. З огляду на це тема дослідження є актуальною.

Проблемні аспекти збалансованого розвитку регіонів розглядалися у працях О. І. Амоші, Б. М. Данилишина, М. І. Долішнього, В. С. Кравціва, С. І. Пирожкова, І. З. Сторонянської, М. Г. Чумаченка, О. І. Шаблія, С. Л. Шульц [3; 7; 9]. Питанням формування структурної політики в Україні присвячені дослідження О. С. Власюка, В. М. Гейця, Я. А. Жаліла, А. І. Мокія [8, с. 60-128], С. М. Панчишина. Проте проблеми формування саме *регіональної* структурної політики залишаються недостатньо дослідженими.

Метою статті є розкриття теоретичної сутності та формулювання конструктивного визначення РСП, визначення її інституційних основ та окреслення системи заходів з інституціалізації складових РСП, що б дозволили проводити її реалізацію на засадах, сформованих відповідно до європейських стандартів.

Беручи до уваги концептуальне розуміння політики як мистецтва визначення та узгодження цілей і способів їх досягнення, погодження групових та індивідуальних інтересів і прагнення до досягнення «балансу» між бажаним і можливим, можемо визначити РСП як систему макроекономічних цілей, що досягаються на мезоекономічному рівні, а також засобів і методів їх реалізації¹.

© М. В. Максимчук, 2014.

¹ Це визначення запропоноване на основі загального визначення економічної політики, наведеного у праці «Ринкова економіка. Основні поняття і категорії» [1, с. 164].

Оцінювання результативності такої політики проводиться на основі аналізу ринкових змінних – проміжних процесів і явищ між цілями та засобами їх реалізації [1, с. 164]. При таких оцінках, безперечно, слід враховувати внутрішні (потреба – рішення) та зовнішні (рішення – ефект) лаги змін функціонування мезоекономічних систем внаслідок розробки та реалізації заходів РСП.

Отже, РСП – сукупність цілей і засобів з їх досягнення, визначених і застосовуваних регіональними та державними органами влади для подолання відтворювальних територіальних диспропорцій і формування умов стабільного господарського розвитку регіонів.

Розробка і провадження РСП базуються насамперед на структуралістських економічних моделях, що ґрунтуються на принципі нерівноважності, і вважають, що рівновагу можна відновити тільки шляхом перерозподілу доходів [1, с. 130]. Таким чином, основне місце прикладання зусиль та інструментів РСП має бути зосереджено навколо такої складової господарювання, як перерозподіл, що, однак, не означає повного нехтування інших складових, – виробництва, споживання, обміну.

Через це при визначенні цілей РСП необхідно визначитися, які економічні процеси найбільшою мірою зазнаватимуть регулятивних впливів. Чи це будуть процеси виробництва, споживання (кінцевого та проміжного), розподілу (та перерозподілу) або ж обміну?

При виборі аспекту моделі РСП слід взяти до уваги, що задля оцінювання її ефективності, а також для побудови вихідних моделей структури економіки регіонів, як один з базових показників буде використовуватися показник ВРП, що в системі національних рахунків України обраховується за виробничим принципом. Очевидно, що й основний вектор впливів має бути зосереджений на виробничій складовій економічного відтворювального процесу. Тобто основний акцент при виборі та узгодженні цілей має робитися на виробництві продукту та розміщенні суб'єктів, що виконують виробничу функцію або ж забезпечують її виконання в структурному плані.

Оцінка структурних процесів є аналітичною базою формування РСП. Вона має здійснюватися на основі аналізу агрегованих показників розвитку економіки регіонів, визначення їх макроекономічних залежностей, побудови регресійних рівнянь і формування динамічних моделей впливу на структурні процеси в регіонах.

Побудова таких моделей потребує попередньої відповіді на питання: чи можна одночасно впливати і на виробництво, і на споживання, а також на розподіл і перерозподіл? Ці господарські процеси аналітично пов'язує т. зв. «виробнича функція», зокрема така, як виробнича функція Кобба-Дугласа. Таким чином, вироблення механізмів впливу на зазначені процеси в регіонах держави потребує формування та аналізу відповідної виробничої макроекономічної функції на мезоекономічному рівні.

На макроекономічному рівні РСП – це сукупність заходів держави у сфері регіонального розвитку, спрямованих на забезпечення економічного зростання, неінфляційного збільшення ВРП. Відповідно до класичного розуміння можемо виділити стимулюючу і стримуючу, активну і пасивну РСП [2, с. 237-238].

Стимулююча РСП в короткотерміновому періоді має на меті подолання структурної кризи, а в довготерміновому – забезпечення стабільного економічного зростання. Вона проводиться щодо регіонів, у яких темпи розвитку нижчі за середні.

Стримуюча РСП має на меті обмеження зростання економіки, якщо таке зростання має яскраво виражений циклічний характер і проявляється як надмірний випереджальний розвиток одних регіонів щодо інших. Вона проводиться щодо регіонів, у яких може виникнути «перегрів економіки».

Активна РСП передбачає інтенсивне державне втручання в економічні процеси, а пасивна – мінімізацію інвазій державних органів у господарство регіонів.

В економічній науці утвердилася думка про структурну політику як реакцію відповідних державних інституцій на структурну кризу в економіці або ж як на систему заходів з подолання структурної кризи. Таке розуміння є дещо завузьким щодо РСП, оскільки ця політика передбачає не тільки ситуативну реакцію на кризу, але й перманентну систему дій задля попередження кризових явищ під час «налагодження» територіальних структурних балансів між регіонами держави. Це, так би мовити, дія цієї політики «по горизонталі». А «по вертикалі» вона має узгоджувати діяльність інституційних секторів економіки регіонів, крім того її заходи мають спрямовуватися на процеси взаємодії таких секторів економіки, як первинний, вторинний, третинний і четвертинний (див.: В. Л. Іноземцев), а також дбати про ефективну інституціалізацію (установлення) сучасних господарських укладів (аграрного, індустріального, сервісного, інформаційного). Особлива увага при аналізі секторальної структури економіки регіонів «по вертикалі» має бути звернена на додану вартість кожного сектору.

Глобальною метою (метаціллю) РСП є формування такої регіональної структури економіки, функціонування якої максимізувало б суспільний добробут як нації, так і регіональних і місцевих громад (принцип оптимізації), або хоча б дозволяло підтримувати добробут на прийнятному рівні (принцип мінімаксу).

Під регіональною структурою економіки слід розуміти розподіл ресурсоутворюючої, виробничої та споживчої функцій господарства як за регіонами, так і за секторами (видами діяльності) всередині регіонів, на основі використання регіональними та центральними державними органами функцій розподілу й перерозподілу, а також впливу цими інституціями на функцію обміну.

Інституціалізація складових РСП суттєво залежить від вибору базової моделі цілей такої політики, а саме визначення, які метацілі мають бути орієнтирами при формуванні системи заходів з досягнення структурних балансів в економіці регіонів. Ці метацілі є критеріями добробуту нації та громад. Добробут – глобальна метаціль РСП. Система метацілей визначає, чи політика має орієнтуватися на ефективність, чи справедливість, стабільність, свободу, безпеку або певну комбінацію цих складових (рис. 1). Адже досягнути різних метацілей одночасно практично неможливо, оскільки значною мірою вони є взаемовиключними.

Якщо ми аналізуємо регіональну економічну структурну політику, то розглядати інституціалізацію її складових слід з точки зору глобального критерію ефективності як базового класичного критерію економічного добробуту.

Отже, добробут нації та регіональних громад має генеральні, або агреговані (максимально агреговані) критерії: ефективність, справедливість, стабільність, безпека, свобода та, можливо, інші. На нашу думку, базовою слід вважати модель з трьома агрегованими критеріями добробуту регіональних громад (ефективність, стабільність, справедливість), що відповідають трьом сферам людської діяльності (господарювання) – економічній, політичній, соціальній.

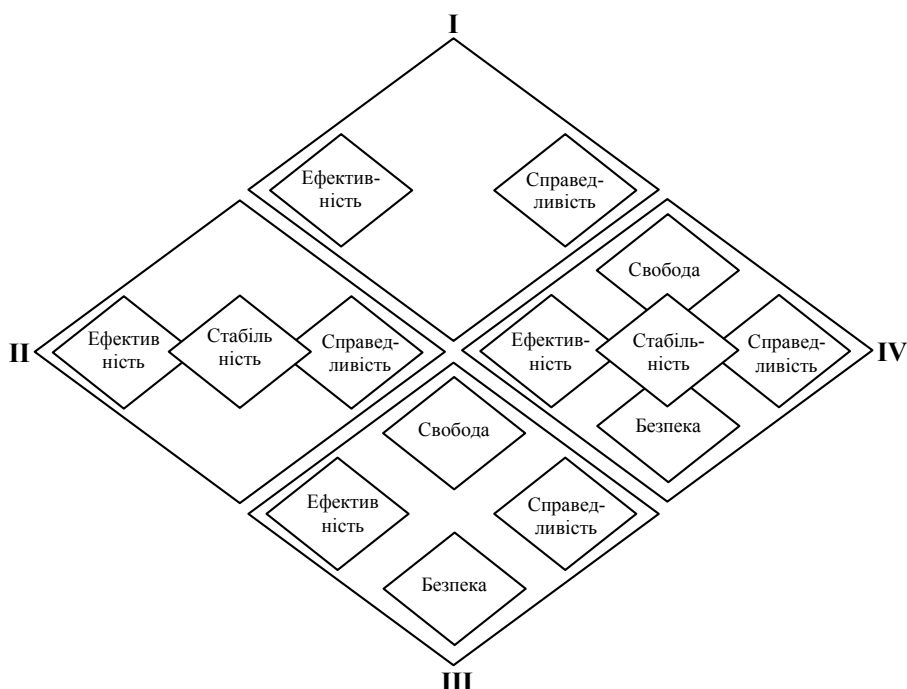

Рис. 1. Модель вибору метацілей РСП

Складено на основі [2, с. 454-458].

При проведенні моделювання важливим буде порядок запису цих критеріїв, що визначатиме пріоритетність формування та реалізації відповідних заходів РСП. З точки зору комбінаторики можемо запропонувати такі можливі моделі пріоритетності:

для економіки:

- ефективність, справедливість, стабільність;
- ефективність, стабільність, справедливість;

для політики:

- стабільність, справедливість, ефективність;
- стабільність, ефективність, справедливість;

для соціальної сфери:

- справедливість, стабільність, ефективність;
- справедливість, ефективність, стабільність.

Критерії добробуту як генеральні метацілі РСП можуть бути зображені графічно як «альтернатива» вибору між свободою і безпекою на основі обрання пріоритетності між ефективністю, справедливістю та стабільністю (рис. 2). Важливим моментом цієї ілюстрації є усвідомлення того, що критерії не можуть бути накладені одне на

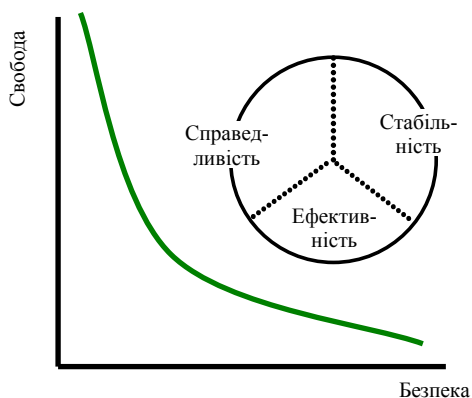

Рис. 2. Взаємозумовленість, доповнюваність і розбіжність цілей РСП

Власна розробка.

одного, тобто цілі не можуть бути досягнуті одночасно, а радше мають використовуватися як орієнтири у послідовному русі в процесі таргетування соціально-економічного розвитку регіонів, виборі пріоритетів РСП.

Ілюстрація демонструє принцип доповнюваності різновекторних цілей РСП. Неможливо одночасно зосереджувати ресурси і зусилля для досягнення всіх цілей (наприклад ефективності і справедливості). РСП у цьому контексті можна конструктивно визначити як сукупність інструментів для знаходження балансу між метацілями. Це може відбуватися через послідовну постановку цілей. Коли, наприклад, заходи, що збільшують ефективність регіональної структури економіки, одночасно знижуючи її справедливість, чергуються з перерозподільчими заходами, що збільшують справедливість діяльності регіональної економічної системи шляхом деякого зниження її ефективності.

Як уже було зазначено, глобальною метаціллю РСП є досягнення добробуту нації та регіональних громад. Оцінка добробуту є надскладною економічною задачею, через те що з часом змінюються самі параметри добробуту. Така його динаміка суттєво ускладнює об'єктивізацію параметрів добробуту, формування відповідних статистичних показників. Проте існують відповідні економічні моделі для його оцінки.

Добробут може бути оцінений на основі індексу людського розвитку (ІЛР) – агрегованого показника, що вміщує в собі такі змінні: тривалість життя; грамотність та охоплення навчанням; ВВП на одну особу за паритетом валют [1, с. 135]. У контексті досліджуваної проблеми аналізу РСП, основною в якій є економічна складова, базовою змінною для оцінки буде рівень ВВП на одну особу (чисельність населення, кількість зайнятих). Важливо прагнути до збільшення сукупного добробуту «для всіх». Таким чином, цільова функція РСП – функція максимізації сукупного добробуту і громад, і нації.

Схема оцінки успішності чи неуспішності досягнення цілей може бути побудована на засадах нечіткої логіки та використання лінгвістичних змінних за різним ступенем інтенсивності явища. На рис. 3 наведено

Ефективність	Справедливість	Безпека	Свобода
Ефективно/ неефективно	Справедливо/ несправедливо	Безпечно/ небезпечно/	Свобідно/ несвобідно
Високо-, середньо-, низькоефективно	Високо-, середньо-, низькосправедливо	Високо-, середньо-, низькобезпечно	Високо-, середньо-, низькосвобідно

Ефективність	Справедливість	Стабільність
Ефективно/ неефективно	Справедливо/ несправедливо	Стабільно/ нестабільно
Високо-, середньо-, низькоефективно	Високо-, середньо-, низькосправедливо	Високо-, середньо-, низькостабільно

Ефективність	Справедливість
Ефективно/ неефективно	Справедливо/ несправедливо
Високо-, середньо-, низькоефективно	Високо-, середньо-, низькосправедливо

Рис. 3. Схеми нечіткої дискретної оцінки результативності РСП

Складено автором на основі [2, с. 454-458].

орієнтовну схему з використанням двох ступенів градації (наявність і відсутність явища) і тричленної інтенсивності градації (в основі поділ за поняттями «низкий», «середній», «високий»).

На основі запропонованої схеми з використанням моделей дискретної математики, зокрема комбінаторних моделей, можна побудувати відповідну кількість поєднань рівнів параметрів оцінки і виділити відповідні стани структури регіональної економіки. Наприклад високоефективна та середньосправедлива регіональна економіка (економічна система) тощо.

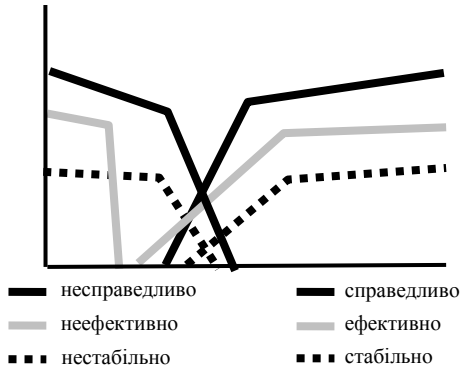

Рис. 4. Модель оцінки досягнення цілей РСП (проміжних метацилей, глобальних або макроекономічних цілей)

Власна розробка.

Графічна інтерпретація таких моделей наведена на рис. 4. Конфігурація ламаних прямих може варіюватися в практично безмежних кількостях, а поєднання трьох критеріїв між собою і разом з конфігурацією кожної з прямих дасть значні можливості у визначенні структурного стану економічної системи регіону або ж будь-якого іншого стану будь-якої економічної системи.

Отже, РСП має глобальну (добробут) та генеральні (ефективність, справедливість, стабільність, свобода, безпека) цілі, або іншими словами макроекономічні цілі чи орієнтири. Погодження різно-

направлених цілей і складає основну сутність РСП. Таке погодження є віддзеркаленням погодження інтересів між колективними господарськими суб'єктами держави: нацією та громадами, а також їхніми елітами (господарськими, політичними тощо).

Спрощена схема погодження цих інтересів наведена на рис. 5. Механізмом погодження інтересів насамперед є інститут контракту (договору).

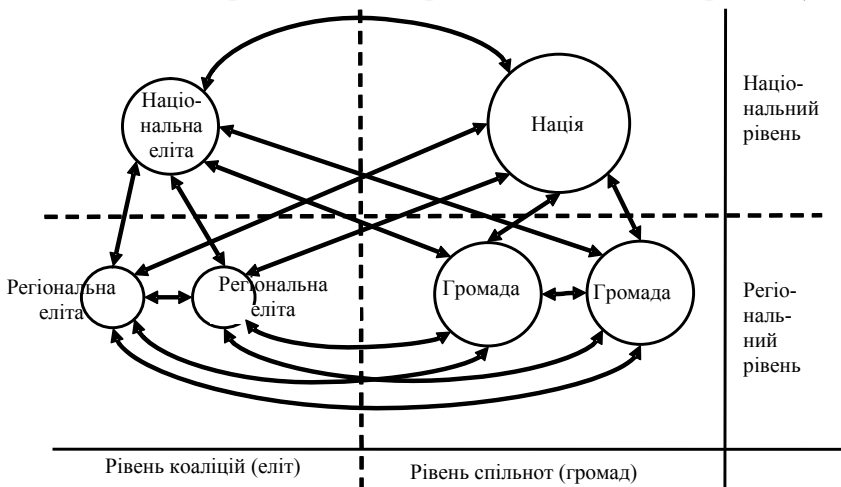

Рис. 5. Погодження інтересів еліт і громад на національному та регіональному рівнях

Власна розробка.

Складними інституційними проблемами з цього погляду є низька угодоспроможність українських еліт і громад, а також дифузія (дисперсія) дотримання норм і стандартів, звідки випливає погане дотримання (виконання) укладених угод і занижена здатність до стереотипних форм діяльності (наприклад конвеєрного та великомасштабного серійного виробництва, його низька якість). З правового погляду – це погане функціонування системи правозастосування, із соціального – занижений рівень соціального капіталу, що формується незадовільними темпами через низький рівень довіри у суспільстві та громадах.

Якщо абстрагуватися від «господарської реальності», то можна спробувати дати таке, дещо спрощене, пояснення цим явищам. Мова йде про отримання «задоволення» (а принцип задоволення – базовий принцип економічних моделей) від перетину, чи, навпаки, не перетину, а дотримання певних меж. У західних економічних системах задоволення отримується від перебування в межах, дотримання рамкових «ліній» поведінки, стабільності правил і їх виконання. Це стосується і тих, для кого «межі» встановлюються, і тих, хто ці межі встановлює. Обидва суб'єкти прагнуть якомога більше не перетинати, не змінювати межю, і це приносить їм обом задоволення. Натомість, у пострадянських економічних системах (у тому числі й в Україні) задоволення отримується від переступу межі, від порушення правил, від частой зміни меж, що конвертуються через відповідну систему інститутів (а точніше – антиінститутів) у квазіренту. Ї отримують як суб'єкти, для яких встановлюються межі, так і ті, хто ці межі встановлює. У цьому, на нашу думку, криється глибинна різниця між цими економічними системами.

Для коригування ситуації, що склалася в регіонах України, потрібне задіяння механізмів, аналогічних до ринкових. Адже саме ринок є тим винаходом людства, який є найкращим регулятором погодження інтересів, зокрема економічних. У контексті нашого дослідження такі механізми можна означити як адміністративно-ринкові, а структурою, що їх погоджує, є «адміністративний ринок»². На ньому відбуваються адміністративні торги між державними та регіональними акторами чи то суб'єктами РСР. Основне завдання кожного актора – перерозподіл ресурсу на свою користь. Передусім йдеться про фінансові ресурси та бюджет. «Гравці» максимізують свою корисність, намагаючись збільшити власні повноваження та мінімізувати власну відповідальність. Також вони прагнуть пробути на «ігровому майданчику» якомога довше. Тобто йдеться про тривіальний розподіл прав і зобов'язань.

Для з'ясування сутності РСР на основі адміністративно-ринкового підходу потрібно виділити й описати ефективний дієвий механізм, який би відповідав механізму цін на ринку. Що ним може бути? Яка ціна ефективної та неефективної діяльності суб'єктів РСР? Відповіді на ці запитання потребують подальших досліджень у частині конкретизації цілей і заходів РСР.

Підсумовуючи викладене, можемо констатувати, що РСР є вагомим знаряддям зміни структурних пропорцій регіонального розвитку як по горизонталі (у територіально-просторовому плані), так і по вертикалі (у розрізі секторів економіки та видів господарської діяльності). Розробка та впровадження заходів РСР потребує більшої уваги з боку державних органів усіх рівнів, а її науково-концептуальне забезпечення вимагає підключення до розробки провідних наукових установ системи НАН України.

² Поняття «адміністративний ринок» було введено в науковий обіг дослідниками В. А. Найшулем і С. Г. Кордонським. Товаром на цьому ринку є влада [5, с. 6].

Практичними результатами подальших досліджень, зокрема, може стати розробка та запровадження в систему державного стратегічного планування моделей т. зв. «структурної арифметики», що базуються на попередньому структурному аналізі, зіставленні часток показників різних економічних параметрів регіонів. Крім того, потрібен аналіз відносної результуючої структурної ефективності. Він полягає у віднесенні відсотка ВРП на відсоток населення кожної області або регіону (району). В обох випадках – це попередній аналіз, що не торкається функціональних залежностей між економічними ресурсами регіонів, зокрема працею та продуктом. Поглиблене дослідження передбачатиме вивчення таких залежностей, зокрема нелінійних залежностей між ВРП, основними фондами та чисельністю зайнятих відповідно до рівняння виробничої функції (функції Кобба-Дугласа), яке має нелінійний характер, є ступеневою функцією або в більш складному вигляді – комбінацією ступеневої та лінійної функцій.

Список використаних джерел

1. Базилевич В. Д. Ринкова економіка. Основні поняття і категорії / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – К. : Знання, 2006. – 264 с.
2. Бодров В. Г. Державне регулювання економіки / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. – К. : Академвидав, 2010. – 520 с.
3. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети / М. І. Долішній. – К. : Наукова думка, 2006. – 512 с.
4. Иноземцев В. Л. Расколота цивилизация: Наличествующие предпосылки и возможные последствия постэкономической революции / В. Л. Иноземцев. – М. : Academia-Наука, 1999. – 703 с.
5. Кордонский С. Г. Рынки власти. Административные рынки СССР и России / С. Г. Кордонский. – М. : ОГИ, 2000. – 192 с.
6. Сидоренко О. В. Региональная экономическая политика: сравнительный анализ российского и зарубежного опыта / О. В. Сидоренко // Вестник Башкирского института социальных технологий. – 2010. – №1. – С. 101-115.
7. Сторонянська І. З. Регіональний розвиток в Україні: проблеми інтеграції та конвергенції / І. З. Сторонянська. – Львів : ІРД НАН України, 2010. – 324 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
8. Структурно-інституціональні трансформації та економічна безпека держави : монографія / за заг. ред. О. С. Власюка, А. І. Мокія. – Львів : Априорі, 2012. – 836 с.
9. Шульц С. Л. Економічний простір України: формування, структурування та управління / С. Л. Шульц. – Львів : ІРД НАН України, 2010. – 390 с.

References

1. Bazylevych, V. D., & Bazylevych, K. S. (2006). *Rynkova ekonomika. Osnovni ponyattya i katehoriyi* [The market economy. Basic concepts and categories]. Kyiv: Znannya. [in Ukrainian].
2. Bodrov, V. H., Safronova, O. M., & Baldych N. I. (2010). *Derzhavne rehulyuvannya ekonomiky* [State regulation of the economy]. Kyiv: Akademvydav. [in Ukrainian].
3. Dolishniy, M. I. (2006). *Rehional'na polityka na rubezhi XX-XXI stolit': novi priorytety* [Regional Policy at the Turn of XX and XXI Centuries: New Priorities]. Kyiv: Naukova Dumka. [in Ukrainian].
4. Inozemtsev, V. L. (1999). *Raskolotaya tsivilizatsiya: Nalichistvuyushchiye predposylki i vozmozhnyye posledstviya postekonomicheskoy revolyuchii* [Broken Civilization: existing preconditions and possible consequences of post-economic revolution]. Moscow: Academia-Nauka. [in Russian].
5. Kordonskiy, S. G. (2000). *Rynki vlasti. Administrativnyye rynki SSSR i Rossii* [Markets of power. Administrative markets of the USSR and Russia]. Moscow: OGI-Press. [in Russian].
6. Sidorenko, O. V. (2010). Regional'naya ekonomicheskaya politika: sravnitel'nyy analiz rossiyskogo i zarubezhnogo opyta [Regional economic policy: a comparative analysis of Russian and foreign experience]. *Vestnik Bashkirskogo instituta sotsial'nykh tekhnologiy – Bulletin of Bashkir Institute of Social Technologies*, 1, 101-115. [in Russian].
7. Storonianska, I. Z. (2010). *Rehional'nyy rozvytok Ukrayiny: problemy intehratsiyi ta konverhentsiyi* [Regional Development of Ukraine: problems of integration and convergence]. Series: Problems of Regional Development. Lviv: Institute of Regional Research of the NAS of Ukraine. [in Ukrainian].

8. Vlasyuk, O. S., & Mokiy, A. I. (Eds.). (2012). *Strukturno-instytutsional'ni transformatsiyi ta ekonomichna bezpeka derzhavy* [Structural and institutional transformation and economic security of country]. Lviv: Apriori. [in Ukrainian].
9. Shults, S. L. (2010). *Ekonomichnyy prostir Ukrayiny: formuvannya, strukturuvannya ta upravlinnya* [Ukrainian economic space: formation, structuring and management]. Lviv: Institute of Regional Research of the NAS of Ukraine. [in Ukrainian].

Maksymchuk M. V. Theoretical principles and basic models of regional structural policy targeting.

Achieving balanced regional development is due to the implementation of mechanisms of regional structural policy, which institutionalization is an important scientific and applied problems. Purpose of this article is to outline the theoretical formulation of a constructive nature and definition of a regional structural policy, the definition of the institutional framework and outline of measures to the institutionalization of its components.

In the study of scientific problems were used and special general scientific research methods: generalization, classification, analysis, synthesis, and literary. If we take into account the conceptual understanding of politics as the art of identifying and agreeing goals and ways to achieve them, coordination of group and individual interests and the desire to achieve "balance" between the desirable and possible, we can pre-define regional structural policy as a system of macroeconomic objectives that are achieved by mezo-economic level, and the means and methods of implementation. Regional structural policy is a set of goals and means of achieving them defined and applied by regional and national authorities to address the reproductive and territorial disparities and creating conditions for sustainable economic development of regions. Development and implementation of this policy is based, in turn, Perch, on structuralist economic models, based on the principle of non-equilibrium and find that balance can be restored only by income redistribution. Thus the principal place of focus and instruments of regional structural policy should be focused around this component of management, redistribution, which, however, does not mean a complete disregard for other components - production, consumption and exchange.

In economics confirmed the view of structural policies as a reaction of the public institutions in structural crisis in the economy, or as a system of measures to overcome the structural crisis. This understanding is a bit too narrow in relation to the regional structural policy because this policy not only provides a situational response to the crisis, but also a permanent system of action during the "adjustment" territorial structural balance among regions of the state. Regional structural policy is an important instrument of structural changes in the proportions of regional development both horizontally (in spatial terms) and vertically (in sectors and types of economic activity). Development and implementation of such policy measures requires greater attention on the part of state authorities at all levels. The practical result of further research could be the development and implementation of the system state strategic planning models "structural arithmetic", which are based on structural analysis, comparing various economic indicators particle parameters regions.

Key words: regional structure politics, institute, institutionalization, region, model, benefit, efficiency, targeting, Ukraine.

Максимчук М.В. Теоретические основы и базовые модели выбора целей региональной структурной политики.

Раскрыта теоретическая сущность региональной структурной политики, сформулировано ее конструктивное определение как искусства выбора и согласования целей и способов их достижения (таргетирование), согласования групповых и индивидуальных интересов и стремления к достижению «баланса» между желаемым и возможным (балансирование); как системы макроэкономических целей, которые достигаются на мезоэкономическом уровне, а также средств и методов их реализации. Акцентировано внимание на том, что региональная структурная политика реализуется региональными и общегосударственными органами власти с целью преодоления воспроизводственных территориальных диспропорций и формирования условий стабильного хозяйственного развития регионов. Определены методологические основания выбора целей и очерчены критериальные характеристики результативности региональной структурной политики на основаниях, соответствующих европейским стандартам. Определены перспективы дальнейших исследований, в частности формирование моделей структурного анализа, который базируется на современном экономико-статистическом инструментарии.

Ключевые слова: региональная структурная политика, институт, институционализация, регион, модель, благо, эффективность, таргетирование, Украина.

Максимчук Максим Віталійович – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу регіональної економічної політики ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» (email: regionmak@i.ua).

Надійшло 30.10.2014 р.